

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Філологічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ОНУ імені І. І. Мечникова
проф. ~~Тришкунська~~ Вячеслав ТРУБА
« 5 » ~~Тришкунська~~ 2024 року

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
вступного випробування з української мови
для здобуття
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Схвалено на засіданні Вченої ради
філологічного факультету
Протокол № 9 від «5» квітня 2024 р.

ОНУ
2024

Програма вступного випробування з української мови для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Одеса : ОНУ, 2024. 17 с.

Укладач: *Алла Миколаївна Кіщенко*, голова предметної екзаменаційної комісії, к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова

Схвалено на засіданні Вченої ради філологічного факультету

Протокол № 9 від «5» квітня 2024 р.

Голова Вченої ради факультету _____ Людмила СТРИЙ
Вчений секретар _____ Алла РОМАНЧЕНКО

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування у форматі співбесіди з української мови, розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української мови, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 року.

Співбесіда передбачає перевірку знань, умінь, навичок та інших компетентностей вступника з української мови, що є достатніми для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра з відповідної спеціальності, за якою вступник має право проходити конкурсний відбір відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

Матеріал програми з української мови подано за розділами: «Фонетика. Графіка. Орфоєпія. Орфографія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова», «Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис».

Мета вступного випробування – перевірити відповідність знань, умінь і навичок абітурієнтів, які мають право на особливі умови під час вступних випробувань, а також випускників, які закінчили загальноосвітні заклади до 2007 року, вимогам програми, оцінити рівень навчальних досягнень з української мови.

Під час співбесіди вступник повинен **знати**:

- алфавіт і графічну систему української мови, принципи наголошення;
- фонетичні явища уподібнення, спрощення й чергування;
- орфографічні правила правопису української мови;
- пряме й переносне значення слова;
- групи лексики за значенням (синоніми, омоніми, антоніми);
- особливості будови й функціонування фразеологізмів;
- будову слова, його значущі частини;
- особливості самостійних та службових частин мови;
- специфіку іменника як частини мови;
- особливості прикметника як частини мови;
- специфіку числівника як самостійної частини мови;
- особливості займенника як частини мови.
- дієслово та його особливості як частини мови;
- специфіку прислівника як частини мови;
- особливості функціонування службових частин мови (прийменник, сполучник, частка) та вигуку;
- основні синтаксичні одиниці (словосполучення, речення) та їхню структуру;
- особливості різних членів речення;
- особливості складного речення, їхні різновиди.

Вступник має **вміти**:

- розташовувати слова за алфавітом;
- наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм;
- визначати звукове значення букв у словах;
- розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки

чергування голосних і приголосних звуків;

- розпізнавати орфограми й правильно писати слова з орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки;
- пояснювати лексичні значення слів;
- добирати до слів синоніми й антоніми та використовувати їх у мовленні;
- уживати слова в переносному значенні;
- пояснювати значення фразеологізмів, правильно й доцільно використовувати їх у мовленні;
- визначати значущі частини слова;
- розрізняти форми слова й спільнокореневі слова;
- розрізняти самостійні та службові частини мови;
- визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням;
- правильно відмінювати іменники;
- розпізнавати й відмінювати прикметники;
- визначати розряди прикметників за значенням;
- утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників;
- розпізнавати й відмінювати числівники;
- визначати сполучуваність числівників з іменниками;
- правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат;
- розпізнавати й відмінювати займенники;
- розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова, безособове дієслово;
- визначати види, часи й способи дієслів;
- розпізнавати дієприкметники та дієприслівники;
- розпізнавати прислівники, визначати їхню синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників;
- правильно писати прислівники;
- розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки;
- розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою;
- розпізнавати частки, правильно їх писати;
- розпізнавати вигуки;
- розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення;
- розрізняти речення різних видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення);
- визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком, другорядні члени речення;
- розпізнавати типи односкладних речень;
- розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями;
- добирати й конструювати складні речення.

Співбесіда відбувається в усній формі: вступник отримує 2 запитання і час на підготовку для демонстрації теоретичних знань та практичних умінь володіння українською мовою. Це дає можливість комісії надати комплексну оцінку індивідуального рівня особистісного розвитку й готовності до комунікативної соціально-психологічної взаємодії в процесі навчання в закладі освіти.

Для проведення вступного випробування у формі співбесіди з української мови за наказом ректора ОНУ імені І. І. Мечникова створюється предметна екзаменаційна комісія в складі голови та екзаменаторів.

Оцінку рівня знань, умінь, навичок та компетентностей вступника здійснює предметна екзаменаційна комісія, яка фіксує результати співбесіди в екзаменаційній відомості та протоколі співбесіди.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Вимоги до рівня підготовки вступників
1. Фонетика. Графіка. Орфоепія.		
1.1	Звуки мови і звуки мовлення. Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінки й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами г і ґ.	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає, що вивчає фонетика, графіка, орфоепія; - розрізняє в словах тверді і м'які, дзвінки і глухі, шиплячі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; - визначає основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; вимовляє звуки в словах відповідно до орфоепічних норм; - правильно пише й обґрунтовує слова з вивченими орфограмами; - знаходить і виправляє орфоепічні та орфографічні помилки на вивчені правила; - розпізнає у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування; - вимовляє приголосні звуки відповідно до орфоепічних норм; - правильно пише слова з вивченими орфограмами й обґрунтовує їх; - користується словником іншомовних слів; - знаходить і виправляє орфографічні помилки на вивчені правила.
1.2	Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї.	
1.3	Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [е], [и], [о] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.	
1.4	Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.	
1.5	Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (практично). Чергування [о] – [а], [е] – [і], [е] – [и]; [о], [е] з [і]; [е] – [о] після [ж], [ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с']. Основні випадки чергування у – в, і – й.	
1.6	Орфоепія. Вимова префіксів з- (зі-, с-), роз-, без-, воз-, пре-, при-, прі- та інших, а також їх правопис.	
1.7	Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, є, ю, я. Сполучення -ьо-, -йо-. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збіг однакових приголосних звуків. Написання слів	

	іншомовного походження: и, і, м'який знак та апостроф; подвоєння букв у словах іншомовного походження. Словник іншомовних слів.	
1.8	Основні правила переносу слів, вживання великої літери.	Вступник засвоює основні правила переносу слів, вживання великої літери та застосовує їх на практиці.
2. Лексика і фразеологія		
2.1	Лексичне значення слова. Однозначні й багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова і терміни.	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - знає, що вивчає лексикологія і фразеологія; - визначає належність слів до певної лексичної категорії: - однозначні й багатозначні, загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, групи слів за значенням, фразеологізми, а також їхню роль у тексті; - пояснює значення відомих слів, їхнє походження, значення фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів; - добирає з-поміж синонімів, антонімів, фразеологізмів найбільш відповідні контексту; - редагує тексти з лексичними помилками
2.2	Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.	
2.3	Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів.	
2.4	Групи слів за їх походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження).	
2.5	Активна і пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми.	
3.Будова слова. Словотвір.		
3.1	Корінь, суфікс, префікс і закінчення, основа – значущі частини слова. Змінювання і творення слів. Твірна основа. Основні способи словотворення: морфологічний (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів); неморфологічний (перехід слів з однієї частини мови в іншу).	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - виділяє у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу; - розрізняє форми слова і спільнокореневі слова; - знає основні способи словотвору; визначає способи творення слів; - уміє самостійно утворювати нові слова вивченими способами
3.2	Творення складноскорочених слів.	

4. Морфологія. Орфографія.

4.1	<p>Іменник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Іменники — назви істот і неістот, загальні та власні.</p> <p>Рід іменників. Іменники спільного роду. Рід невідмінюваних іменників.</p> <p>Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.</p> <p>Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни та групи.</p> <p>Букви -а (-я), -у (-ю) у закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.</p> <p>Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.</p> <p>Уживання відмінкових форм іменників; кличного відмінка у звертанні.</p> <p>Правила правопису складних іменників (разом, окремо, через дефіс).</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає, що вивчає морфологія; морфологічні ознаки іменника, його синтаксичну роль; - особливості відмінювання іменників; визначає рід, число, відмінки іменників, відміни та групи (тверду, м'яку, мішану), а також іменники поза відмінами; використовує відмінкові закінчення іменників чоловічого роду другої відміни на -а (-я), -у (-ю); - утворює відмінкові форми іменників кличного відмінка у звертанні; - називного множини, орудного однини, родового множини; - уміє відрізнити правильні форми від помилкових. - вивчає основні правила правопису складних іменників; - виконує словникові та тестові завдання.
4.2	<p>Прикметник: Загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.</p> <p>Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складена форми).</p> <p>Відмінювання прикметників.</p> <p>Повні й короткі форми якісних прикметників.</p> <p>Прикметники твердої і м'якої груп, особливості їх відмінювання.</p> <p>Правила правопису складних прикметників (разом, окремо, через дефіс).</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає морфологічні ознаки прикметника, його синтаксичну роль; - знаходить прикметники в реченні; морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні; розпізнає розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні), відмінює прикметники твердої і м'якої груп; - утворює правильно форми вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників; - відрізняє правильні форми від помилкових. - знає основні правила правопису складних прикметників; - виконує словникові та тестові завдання.

4.3	<p>Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Відмінювання, творення та правопис складних числівників.</p> <p>Особливості відмінювання числівника.</p> <p>Поєднання числівника з іменником.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає загальне значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні; - знаходить числівники в тексті; визначає їх граматичні ознаки; - утворює і вживає правильно відмінникові форми числівників; - поєднує правильно числівники з іменниками, застосовує.
4.4	<p>Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди займенників за значенням, їх відмінювання та правила правопису складних слів.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає значення, морфологічні ознаки і синтаксичну роль займенника; - знаходить займенники в тексті, правильно пише складні слова; - відмінює всі розряди займенників; відрізняє правильні форми займенників від помилкових.
4.5	<p>Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, безособові форми на -но, -то (загальне ознайомлення).</p> <p>Неозначена форма (інфінітив) та особові форми.</p> <p>Дієвідміни. Види дієслова (доконаний і недоконаний).</p> <p>Часи дієслова.</p> <p>Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Безособові дієслова.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає загальне значення дієслова, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; знаходить дієслово в реченні; - визначає його форми, граматичні ознаки, належність дієслова до певної дієвідміни, види, часи та способи дієслів.
4.6	<p>Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Правила правопису часток не -, ні - з дієсловами, дієприкметниками, дієприслівниками.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає значення дієприкметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль, уміє утворювати активні та пасивні дієприкметники; - знає загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль дієприслівника, уміє утворювати дієприслівники доконаного й недоконаного видів; - уміє практично застосовувати правила правопису часток не-, ні-.
4.7	<p>Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.</p> <p>Розряди прислівників, ступені</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль прислівника;

	порівняння прислівників, способи їх творення. Основні правила правопису складних прислівників.	<ul style="list-style-type: none"> - визначає його граматичні ознаки; - уміє утворювати ступені порівняння. - використовує на практиці правила правопису складних прислівників разом, окремо, через дефіс.
4.7	Службові частини мови: <i>прийменник, сполучник, частка</i> , їхні розряди та роль у словосполученнях і реченнях, основні правила правопису. Вигук як особлива частина мови, розділові знаки у ньому.	Вступник: <ul style="list-style-type: none"> - відрізняє службові частини мови: - прийменники, сполучники, частки; - знаходить вигуки в реченні, відрізняє їх від службових частин мови; - використовує правила правопису під час виконання словникових та тестових завдань.
5. Синтаксис. Пунктуація.		
5.1	Словосполучення і речення. Способи зв'язку слів у словосполученні. Типи словосполучень.	Вступник: розрізняє головне і залежне слово у словосполученні; визначає типи словосполучень за належністю головного слова до певної частини мови, способи зв'язку слів (узгодження, керування, прилягання), речення різних видів, правильно ставить розділові знаки.
5.2	Речення. Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення. Односкладні та неповні речення, розділові знаки у них.	Розрізняє речення різних видів:
5.3	Тире між підметом і присудком.	<ul style="list-style-type: none"> - за метою висловлення, за складом граматичної основи, за наявністю необхідних членів речення, за будовою. правильно ставить розділові знаки при однорідних членах речення та обґрунтовує їх; - знаходить і виправляє помилки на вивчені правила; - правильно інтонуює речення з однорідними членами.
5.4	Дієприкметниковий, дієприслівниковий та порівняльний звороти, розділові знаки при них.	
5.5	Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком).	
5.6	Однорідні й неоднорідні означення.	
5.7	Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами.	

5.8	Правопис. Кома між однорідними членами речення. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.	
5.9	<p>Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Звертання непоширені й поширені.</p> <p>Вставні слова словосполучення, речення).</p> <p>Розділові знаки при звертанні і вставних словах.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить звертання, вставні слова (словосполучення, речення) у реченні; аналізує й оцінює виражальні можливості речень із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями) в тексті; - правильно ставить розділові знаки у звертаннях, вставних словах (словосполученнях, реченнях) та обґрунтовує їх; - знаходить та виправляє помилки на вивчені пунктуаційні правила.
5.10	<p>Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (у тому числі уточнювальні).</p> <p>Правопис. Розділові знаки у відокремлених членах речення.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить відокремлені та невідокремлені, уточнювальні члени речення; - правильно розставляє розділові знаки у вживанні відокремлених означень, прикладок, додатків, обставин та уточнювальних членів речення та обґрунтовує їх.
5.11	<p>Складне речення і його ознаки.</p> <p>Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняє структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком; знаходить у тексті складносурядні речення; визначає види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, межі частин у складному реченні, кількість граматичних основ у ньому;
5.12	<p>Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Смилові зв'язки між частинами складносурядного речення.</p> <p>Правопис. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - правильно ставить розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовує їх; - знаходить і виправляє пунктуаційні помилки на вивчені правила.

5.13	<p>Складнопірядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопірядних речень.</p> <p>Правопис. Розділові знаки між головною і пірядною частинами складнопірядного речення. Розділові знаки у складнопірядному реченні з кількома пірядними частинами.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить безсполучникові складні речення; визначає його основні ознаки, смислові відношення між частинами безсполучникових складних речень; - правильно ставить розділові знаки (кому, двокрапку, крапку з комою, тире) між частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовує їх.
5.14	<p>Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.</p> <p>Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить у тексті складне речення з різними видами зв'язку; - правильно розставляє в них розділові знаки й обґрунтовує їх.
5.15	<p>Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог.</p>	<p>Вступник:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знаходить речення з прямою і непрямою мовою, з цитатами, репліками діалогу; визначає їхні особливості, виражальні можливості; - правильно ставить розділові знаки у прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх; - замінює пряму мову непрямою.

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

1. Уподібнення приголосних звуків.
2. Спрощення в групах приголосних.
3. Основні випадки чергування у – в, і – й.
4. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о].
5. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака.
6. Правила вживання апострофа.
7. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків.
8. Правопис префіксів і суфіксів.
9. Правопис великої літери.
10. Написання слів іншомовного походження.
11. Написання складних слів разом і через дефіс.
12. Правопис відмінкових закінчень родового відмінка іменників II відмінничоловічого роду.
13. Правопис відмінкових закінчень кличного відмінка іменників.
14. Правопис *н* та *нн* у прикметниках і дієприкметниках.
15. Правопис частки *не* з різними частинами мови.
16. Поняття про омоніми.
17. Поняття про синоніми.
18. Поняття про антоніми й пароніми.
19. Застарілі й нові слова (неологізми).
20. Поняття про фразеологізми.
21. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
22. Граматичні категорії іменника: рід, число, відмінок.
23. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
24. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий способитворення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.
25. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий способитворення.
26. Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
27. Типи відмінювання кількісних числівників.
28. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.
29. Правопис неозначених і заперечних займенників.
30. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
31. Творення форм умовного й наказового способів дієслів.
32. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни.
33. Дієприкметниковий та дієприслівниковий зворот.
34. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий.
35. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.
36. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення.
37. Означення як другорядний член речення.
38. Прикладка як різновид означення.
39. Додаток як другорядний член речення
40. Обставина як другорядний член речення.
41. Речення з відокремленими членами.
42. Складносурядне речення, його будова, розділові знаки в реченні.
43. Складнопідрядне речення, його будова, розділові знаки в реченні.
44. Безсполучникове складне речення, розділові знаки в ньому.
45. Пряма й непряма мова. Розділові знаки.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень знань	Бали	Структура оцінки
Відмінно	80-100	<p>Відповідь на питання повна (100%), логічно побудована, аргументована достатньою кількістю прикладів відповідно до теми запитання (по 2 і більше прикладів на кожне виголошене правило).</p> <p>Абітурієнт орієнтується в темі питання, демонструє ґрунтовні знання (100% правил), легко, швидко та впевнено відповідає на додаткові чи уточнюючі запитання, говорить впевнено. Демонструє глибоке знання та розуміння не лише філологічної термінології, але й внутрішніх зв'язків (відсутність помилок у терміновживанні), уміння застосовувати знання на практиці.</p> <p>Мовлення абітурієнта грамотне, багате на мовні засоби, не містить акцентуаційних, фонетичних, орфоепічних, семантичних, синтаксичних, стилістичних помилок або містить не більше трьох акцентуаційних, фонетичних чи орфоепічних та одну незначну стилістичну помилку; семантичні і синтаксичні помилки відсутні.</p>
Добре	50-79	<p>Відповідь на питання неповна (99- 70%), логічно побудована, аргументована достатньою кількістю прикладів відповідно до теми запитання (по 1-2 приклади на кожне виголошене правило); допускається дві незначні неточності в прикладах. Абітурієнт орієнтується в темі питання, демонструє ґрунтовні знання (99-70% правил), легко, швидко та впевнено відповідає на додаткові чи уточнюючі запитання, говорить впевнено.</p> <p>Демонструє глибоке знання та розуміння не лише філологічної термінології, але й внутрішніх зв'язків (допускається одна незначна неточність у терміновживанні), уміння застосовувати знання на практиці.</p> <p>Мовлення абітурієнта грамотне, може містити три акцентуаційні, фонетичні або орфоепічні та одну незначну стилістичну помилку; семантичні і синтаксичні помилки відсутні; може містити до п'яти- шести акцентуаційних, фонетичних, орфоепічних, стилістичних, семантичних чи синтаксичних помилок.</p>

Задовільно	10-49	<p>Відповідь на питання неповна (69- 50%), логічно побудована (допускається незначне порушення логіки викладу, що не заважає повноцінному сприйняттю викладу), аргументована достатньою кількістю прикладів (допускається наведення прикладів не на кожне правило); допускається три незначні неточності в прикладах.</p> <p>Абітурієнт орієнтується в темі питання, демонструє достатні знання (69-50% правил), потребує певного часу для відповіді на додаткові чи уточнюючі запитання, говорить впевнено. Демонструє достатнє знання та розуміння філологічної термінології та внутрішніх зв'язків(допускається чотири неточності в терміновживанні), може застосовувати знання на практиці.</p> <p>Мовлення абітурієнта грамотне, може містити п'ять-шість акцентуаційних, фонетичних, орфоепічних, стилістичних, семантичних чи синтаксичних помилок; може містити до дев'яти-десяти акцентуаційних, фонетичних, орфоепічних, стилістичних, семантичних чи синтаксичних помилок.</p>
Незадовільно	менше за 10	<p>Відповідь на питання неповна (49- 0%), нелогічна (думки не пов'язані одна з одною), неаргументована. Абітурієнт погано орієнтується в темі питання, демонструє низькі знання (49-0% правил), відповідає на 10-20% додаткових чи уточнювальних запитань, говорить не впевнено, плутається в поняттях.</p> <p>Демонструє незнання та нерозуміння філологічної термінології та внутрішніх зв'язків (100% помилок у терміновживанні), не вміє застосовувати знання на практиці.</p> <p>Мовлення абітурієнта містить понад десять акцентуаційних, фонетичних, орфоепічних, стилістичних, семантичних чи синтаксичних помилок.</p>

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники та посібники

1. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО та ДПА. Тернопіль : Підручники та посібники, 2023. 560 с.
2. Витвицька С. Українська література ЗНО 2022. Комплексне видання. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. 480 с.
3. Ворон А. А., Солопенко В. А. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти. Київ : ВД Освіта, 2017. 239 с.
4. Глазова О. П. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти. Київ : ТОВ Ранок, 2017. 240 с.
5. Данчук Ю. В. Українська, що надихає. Говоримо й пишемо правильно. Харків : Вид. група «Основа», 2023. 127 с.
6. Єрмоленко С. Я., Сичова В. Т. Українська мова : підручник для 5 класу закладів загальн. середн. освіти. Київ : ТОВ Грамота, 2013. 296 с.
7. Єрмоленко Є. Я., Сичова В. Т., Жук М. Г. Українська мова : підручник для 6 класу закладів загальн. середн. освіти. Київ : ТОВ Грамота, 2014. 272 с.
8. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова : підручник для 7 класу закладів загальн. середн. освіти. Київ : Генеза, 2016. 262 с.
9. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: підручник для 8 класу закладів загальн. середн. освіти. Київ : Генеза, 2016. 221 с.
10. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти. Київ : Генеза, 2017. 269 с.
11. Заболотний О., Заболотний С. Українська мова та література ЗНО 2022. Повний курс. Типові тестові завдання Комплект. Київ: Літера ЛТД, 2021. 592 с.
12. Куриліна О.В., Земляна Г.І. Українська мова та література. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання та державної підсумкової атестації. Кам'янець-Подільський : ФОП Сисин О. В., 2023. 580 с.
13. Літвінова І., Гарюнова Ю., Тищенко З., Бутко С. Українська мова. Інтерактивний довідник-практикум із тестами. Підготовка до ЗНО. Харків : Ранок, 2020. 384 с.
14. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Підручник. 2е видання, доповнене. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 328 с.
15. Седойкіна Т. М. Граматика української мови в таблицях та тестах : навч.-метод. посібник. Харків : Цифра Принт, 2021. 124 с.
16. Терещенко В., Головань Г., Сергєєва Н., Кривоуст Н. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО. Київ : Генеза, 2021. 256 с.
17. Український правопис; НАН України. Київ : Наук. Думка, 2019. 391 с.
18. Ющук І. П. Українська мова (рівень стандарту) : підручник для 9 кл. закладів загальн. середн. освіти. Тернопіль : Богдан, 2017. 216 с.

Універсальні словники

19. Загоруйко О. Я. Великий універсальний словник української мови. Харків : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2009. 768 с.
20. Українська мова та література. Універсальний словник : сім в одному / уклад. Л. О. Полякова. Х. : Торсінг плюс, 2009. 448 с.
21. Універсальний словник української мови : орфоепічний. Словотворчий. Етимологічний / уклад.: Т. С. Дорошенко, І. Я. Череп, В. І. Омеляненко. Харків : Торсінг плюс, 2009. 720 с.
22. Універсальний словник української лексики. Синоніми, антоніми, омоніми : пояснення до слів, наочні приклади / уклад. Л. І. Нечволод. Харків : Торсінг плюс, 2009. 768 с.

Словники загальні

23. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ : Перун, 2003. 1440 с. + CD. URL : <https://archive.org/details/velykyislovyk> (дата звернення 01. 11. 2023)

24. Новий тлумачний словник української мови: В 4-х томах / укл. В. Яременко, О. Сліпушко. Київ : Аконіт, 2004.
25. Полюга Л. М. Словник українських синонімів і антонімів. НАН України; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Київ : Довіра, 2007. 575 с. URL : <http://1576.ua/books/3360> (дата звернення 01. 11. 2023)
26. Гринчишин Д. Г., Сербенська О .А. Словник паронімів української мови. Київ : Освіта, 2008. 320 с.
27. Лозова Н. Є., Фридрак В. Б. Дзвона чи дзвону? або –а (-я) чи –у (-ю) в родовому відмінку : словник-довідник. Київ : Наукова думка, 2007. 168 с. URL : <http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/slovnik-dovidnyk> (дата звернення 01. 11. 2023)
28. Словник-довідник з культури української мови / уклад. Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська та ін. 3-тє вид., випр. Київ : Знання, 2006. 367

Інформаційні ресурси

29. Електронний підручник з сучасної української мови URL : <http://www.linguist.univ.kiev.ua/WINS/pidruchn/> (дата звернення 01. 11. 2023)
30. Інформаційно-пошукова система «Український правопис» на базі чинного правопису URL : <http://newpravopys.mova.info/pravopys.aspx> (дата звернення 01. 11. 2023)
31. Лінгвістичний портал української мови mova.info URL : <http://www.mova.info> (дата звернення 01. 11. 2023)
32. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України URL : <https://speakukraine.net/> (дата звернення 01. 11. 2023)
33. Одинадцятитомний «Словник української мови» (СУМ-11) URL : <http://www.sum.in.ua> (дата звернення 01. 11. 2023)
34. Офіційний сайт української мови URL : <https://ukrainskamova.com/> (дата звернення 01. 11. 2023)
35. Тренажер з правопису української мови URL : <https://webpen.com.ua/> (дата звернення 01. 11. 2023)